

Universitetet i Oslo

EU-prosjekter ved UV-fakultetet

Anja Moberg
7.12.2009

Innhold

Innledning	1
Del 1: Kilder til finansiering av EU-prosjekter	2
1.1 Rammeprogram	2
1.2 Andre kilder til EU-midler	3
Del 2: EU-prosjekter ved UV-fakultetet:	4
2.1 Oversikt over EU-prosjekter ved UV	4
Del 3: Suksessfaktorer og utfordringer knyttet til EU-søknader.....	8
3.1 Søknadsprosessen.....	8
3.2 Tips til selve søknaden	8
3.3 utfordringer	10
Vedlegg 1: Oversikt over partnere.....	11
Prosjekter ved ILS.....	11
Prosjekter ved InterMedia	12
Prosjekter ved ISP	15
Prosjekter ved PFI	17

Innledning

Hensikten med dette notatet er å gi en oversikt over avsluttede og pågående EU-prosjekter ved UV-fakultetet.

Første del av notatet gjør kort rede for ulike finansieringskilder for EU-prosjekter. Den mest utbredte her er rammeprogrammene, i dag det 7. rammeprogrammet, men i tillegg vil to andre finansieringskilder bli nevnt: randsoneprogrammet og midler fra EUs etater og generaldirektorater.

Andre del gir en tabellarisk oversikt over EU-prosjekter enhetene ved UV-fakultetet har vært involvert i. Tabellen viser da hvilke rolle enhetene har hatt, hvor mange partnere som har vært involvert i de ulike prosjektene, finansieringskilde, hvor mye midler prosjektet fikk tildelt og hvem som var prosjektleder ved UV.

Den tredje og siste delen av notatet tar for seg noen punkter som kan være gode å ha i bakhodet for de som ønsker å søke om EU-midler. Dette er ikke en fullstendig liste, men tips samlet inn gjennom samtaler med nåværende og tidligere EU-prosjektledere fra UV-fakultetet. I løpet av disse samtalene har det kommet frem at det også er en del utfordringer ved EU-prosjekter, og disse vil bli pekt på i denne tredje delen.

Dette notatet er bare en første redegjørelse om situasjonen ved UV. Den er ikke uttømmende og er ikke ment som en mal for hvordan man skal søke på EU-prosjekter. Den er heller ment som en første innføring i EU-prosjektverdenen og gir en oversikt over personer ved UV som har erfaring fra dette feltet som prosjektledere og hvor man kan søke mer informasjon. Med hensyn til sistnevnte er det viktig å understreke to viktige informasjonskilder: EU-kontoret ved UiO og Forskningsrådet som begge holder kurs relatert til 7. rammeprogram og søknadsskriving.

Del 1: Kilder til finansiering av EU-prosjekter

1.1 Rammeprogram

Rammeprogrammene er kanskje den mest kjente formen for EU-finansierte forskningsprosjekter. Det 7. rammeprogrammet startet i 2007 og skal vare ut 2013, og består av fire hovedpilarer: 1) Cooperation, 2) Ideas, 3) People og 4) Capacities. Informasjonen om de ulike pilarene slik det er skrevet under er også å finne på nettsidene til UiOs EU-kontor¹.

Cooperation handler på godt norsk om tematiske utlysninger innenfor 10 tematiske områder, hvor områdene *Socio-economic Sciences and Humanities*, *Health* og *Information and communication technology*² er de mest relevante for UV-forskere. Slike prosjekter kan ta fire ulike former.

- 1) Det kan ta form av et samarbeidsprosjekt (Collaborative Research Project) som er rene forskningsprosjekter.
- 2) Det kan ta form av nettverksarbeid (Network of Excellence, NoE), hvor prosjektet ikke handler om forskning i seg selv, men om integrering av europeiske forskere.
- 3) Det kan ta form av koordinering av allerede eksisterende forskningsprosjekter (Coordination Action).
- 4) Det kan ta form av mindre prosjekter for å arrangere konferanse, work shops og lignende (Specific Support Action).

Innenfor *Ideas* utlyses det stipend til individuelle forskere. Utlysninger skjer uavhengig av tema, men kan deles i to kategorier etter forskernes ansiennitet. Den ene formen for stipend er "Starting Independent Researchers Grant" og målgruppen er forskere som disputerte før de var 35 år og som har 3-8 års erfaring etter avlagt doktorgrad. Målet med dette stipendet er å fange opp de fremste forskertalentene. Den andre formen for stipend er "Advanced Investigator Grants" som støtter forskningsprosjekter ledet av etablerte forskere. Hensikten med dette stipendet er "å støtte ledende etablerte forskere i verdensklasse".

People handler om forskermobilitet og går også under betegnelsen Marie Curie. Innenfor denne pilaren kan det søkes om støtte til individuell forskermobilitet, større nettverk og konferanser. Individuell forskermobilitet handler om stipend til forskere med doktorgradskompetanse gjennom Marie Curie Intra-European Fellowship for Career Development. Videre støttes individuell forskermobilitet gjennom Marie Curie international Incoming/Outgoing Fellowship som gis til forskere med doktorgradskompetanse og gjelder opphold utenfor Europa. Det siste stipendet til individuell forskermobilitet innenfor Marie Curie er returstipend og midler til europeiske forskere som har arbeidet utenfor Europa og som ønsker å vende hjem igjen. Når det gjelder støtte til nettverk og konferanser kan flernasjonale nettverk av institusjoner og bedrifter med fokus på PhD-utdanning eller tilsvarende søke om støtte gjennom Marie Curie Networks. Støtten går da til å dekke

¹ Se http://www.uio.no/for_ansatte/arbeidsstotte/fa/finansiering/eus-rammeprogram/eus-7.rrammeprogram/

² For hele listen se http://www.uio.no/for_ansatte/arbeidsstotte/fa/finansiering/eus-rammeprogram/eus-7.-rammeprogram/cooperation.html

lønn for stipendiater og professorer, samt til kortere konferanser eller kurs. Til slutt har man Næringslivs og akademia partnerskap-stipender. Hensikten med dette stipendet er å utvikle samarbeid mellom akademia og næringslivet som kan innebære utveksling av medarbeidere, innleie av erfarne forskere til prosjekter, workshops og konferanser.

Capacities-programmet er ment å styrke forskning innenfor følgende syv områder:

- 1) *Research Infrastructure*
- 2) *Research for the benefits of SMEs,*
- 3) *Regions of knowledge,*
- 4) *Research potential of Convergence Regions*
- 5) *Science in Society*
- 6) *Support to the coherent development of research politices*
- 7) *International cooperation*

Så lang er det området Science in Society som har vært mer mest aktuelt ved UV-fakultetet.

1.2 Andre kilder til EU-midler

I tillegg til det syvende rammeprogrammet kan forskningsmiljøer søke om midler gjennom randsonerprogram eller via anbudsprosjekt.

I tillegg til utlysningen under 7. rammeprogram, utlyses noen av de samme temaene gjennom randsonerprogrammer som etableres med utgangspunkt i de europeiske teknologiplattformene. Noen av disse har fått juridisk status som "Joint Undertakings" hvor europeiske bransjeorganisasjoner eller viktige europeiske industriaktører inngår forpliktende samarbeid med Kommisjonen om å spleise på utgiftene til FoU. Utlysninger innenfor randsonerprogrammer er å finne på Forskningsrådets nettsider.

Anbudsprosjekt (call for tenders) utlyses gjennom EUs etater og generaldirektorater (DG). Et eksempel på en slik etat er Education, Audiovisual & Culture Executive Agency (EACEA) som blant annet håndterer EUs program for livslang læring, og som er en etat under generaldirektoratene Education and Culture (DG EAC), Information Society and Media (DG INFSO) og EuropeAid Cooperation Office (DG AIDCO). En annen aktuell etat for de utdanningsvitenskapelige fagene er European Center for development of Vocational Training (Cedefop). Et sted å begynne å lete etter utlysninger kan være Kommisjonens hjemmeside, og se etter "call for tenders" under aktuelle generaldirektorater.

Del 2: EU-prosjekter ved UV-fakultetet:

2.1 Oversikt over EU-prosjekter ved UV

I denne delen vil notatet gi en oversikt over EU-prosjekter ved UV-fakultetet i perioden 2000 – 2009, organisert etter enhet. Man vil her se på hvilke EU-program prosjektene ble finansiert gjennom, hvilke rolle UV-enheten hadde, hvor mange partnere konsortiet bestod av og økonomiske midler.

Enhet	Prosjektnavn	Enhetens rolle	Partnere ³	Finansiert gjennom	Innvilget støtte ⁴	Prosjektleder, UV	Tidsperiode
ILS	S-TEAM – science teacher education advanced method	Partner	26 partnere fra 15 land	7. ramme-program, Capacities-pilaren	4 699 928 Euro	Doris Jorde	2009-2012
	Mind the Gap: learning, teaching, research, and policy in inquiry-based science education	Koordinator	8 partnere fra 7 land	7. ramme-program, Capacities-pilaren	780 276 Euro	Doris Jorde	2008-2010
	InnoMathEd, Innovations in Mathematics Education on European Level	Partner	10 partnere fra 8 land	Lifelong Learning Program	291 096 Euro	Gunnar Gjone	2008 - 2010

³ For liste over partnerinstitusjonene se vedlegg 1

⁴ Disse beløpene viser hvor mye prosjektet som helhet fikk innvilget, ikke hvor mye UVs enheter mottok. Det er bare i de færreste tilfellene jeg har informasjon om hvor mye UV-enhetene har mottatt, og i de tilfellene er dette spesifisert.

IME	GRIG, Guild for mixed reality integrators & generators	Partner	6 partnere fra 5 land	Culture 2000 program	Beløp ukjent	Andrew Morrisson	2006-2009
	KP-Lab, Knowledge-practices Laboratory	Partner	21 partnere fra 14 land	6. ramme-program, område: Information Society Technologies	11 200 000 Euro	Anders Mørch	2007-2011
	SCY – Science Created by You	Partner	12 partnere fra 7 land	7. ramme-program, cooperation-pilaren	5 999 073 Euro	Anders Kluge	2008-2012
	EUD-Net, End-User Development - Empowering people to flexibly employ advanced information and communication technology	Partner	16 partnere fra 8 land.	5. ramme-program.	500 000 Euro	Anders Mørch	2002-2003
	CALIBRATE, Calibrating eLearning in Schools	Partner	17 partnere fra 10 land.	6. ramme-program.	3 305 000 Euro. UV har mottatt 190 000 Euro	Trond Eiliv Hauge	2005-2008
	Kaleidoscope	Partner	87 partnere fra 24 land	6. ramme-program, <i>network of excellence</i>	9 350 000 Euro	Sten Ludvigsen	2004-2007

	MUSTEL, technology-enhanced learning in museums	Prosjektleder	5 partnere fra 4 land.	Delprosjekt under Kaleidoscope	-	Palmyre Pierroux	2006-2007
ISP	INTER Network. Intercultural education. Teacher training and school practice.	Partner	23 partnere fra 12 land	Lifelong Learning Program	Søkte om 340 001 Euro. ISP har fått tildelt 94 371 NOK	Jorun Buli-Holmberg	2008-2010
	Sustainable Approaches to Peace Education (PE) and Violence-Prevention (VP) in Kindergarten	Partner	11 partnere fra 5 land	The Daphne II programme: actions to prevent violence against children, young people and women.	Beløp ukjent.	Berit Johnsen	2007-2008
	INTER Project. A practical guide to implement intercultural education in schools	Partner	10 partnere fra 7 land	6. ramme-program og Lifelong Learning Program	270 420 NOK	Ivar Morken	2002-2006/2007
	ImPAct MDVI – Improving participation in Activities for Children with MDVI	Partner	8 partnere fra 7 land	6. Ramme-program og andre tilskudd	261 130 Euro fra Socrates programmet	Jon Magne Tellevik	2004-2006/2007

	DSSI Project. Developing Distance Learning Strategies and Techniques for Training of Special Educators in the field of Innovation.	Koordinator	3 partnere fra 3 land	Socrates programmet	24 173 Euro	Jorun Buli-Holmberg	1994-2001
	Colleague. Collaborative Learning in Virtual Environment	Partner	5 partnere fra 4 land	Socrates programmet	70 000 Euro	Jorun Buli-Holmberg	1998-1999
PFI	Students as "journeymen" between communities of higher education and work	Partner	4 partnere fra 4 land	5. Ramme-program	761 670 Euro, 177 600 Euro til PFI	Gunnar Handal	2001-2005
	Follow-up on the Copenhagen process.	Partner	3 partnere fra 3 land	EACEA-program	750 000 NOK	Terje Grønning	2008-2009

Del 3: Suksessfaktorer og utfordringer knyttet til EU-søknader

3.1 Søknadsprosessen

Ønsker man å søke om et EU-prosjekt er det for det første viktig at man har noen som driver prosessen, en som klarer å mobilisere andre og som er klar for intensiv jobbing, særlig i innspurtsfasen av søknadsprosessen. Dette bør være erfarne forskere fra UV.

For det andre krever en EU-søknad et tett samarbeid mellom forskere og administrasjon. Det er viktig at de faglige er involvert i hele prosessen og har begge hendene på rattet til enhver tid, men samtidig bør administrasjonen involveres på et tidlig tidspunkt. Dette krever en profesjonell administrasjon som er villig til å sette seg inn i søknadsprosessen og som stiller seg positiv til EU-prosjekter og det arbeidet dette måtte innebære ettersom EU-systemet til tider kan virke relativt byråkratisk.

For det tredje er det viktig å sørge for at man har partnere som man vet er tilgjengelige hele tiden. Grunnen til dette er at man i en søknadsprosess ikke har tid til å vente flere dager på at folk skal svare på e-post, og det kan derfor være lurt å finne partnere man vet man kan samarbeide godt med. Dette er nok også noe av grunnen til at mange EU-prosjekter oppstår innenfor allerede eksisterende nettverk. Samtidig som man må vite at alle partnerne er villige til å bidra og er engasjerte, bør man likevel bare ha en kontaktperson med ansvar for å holde i trådene.

For det fjerde trenger man god tid for å skrive en søknad, gjerne 6 – 12 måneder, avhengig av hvilke rolle man skal ha (koordinator eller partner). Er det første gang man er involvert i et EU-prosjekt kan partner-rollen anbefales over koordinatorrollen ettersom sistnevnte innebærer en betydelig større arbeidsmengde og ansvar, og fordi de fleste trenger tid til å lære seg hvordan EU-prosjekter fungerer. Partner-rollen kan innebære deltagelse i sentrale arbeidspakker eller ledelse av disse.

For de som er interessert i å søke om midler fra EU er det lurt å ta kontakt med EU-kontoret ved UiO som både kan hjelpe med søknadsprosessen og som kan gi tips til hvilke utlysninger som kommer. I tillegg arrangerer Forskningsrådet åpne kurs i søknadsskriving for de som ønsker å søke EU-midler, da hovedsakelig gjennom rammeprogrammet. De siste årene har det vært Dr Sean MacCarthy, som jobber med evaluering av slike søknader, som har holdt disse kursene⁵.

3.2 Tips til selve søknaden

Det pekes ofte på at EU-søknader er en egen sjanger der en av nøklene til suksess er å forstå oppgaven og hva som forventes av resultater. Dette innebærer at forskere som ønsker å søke om

⁵ Sean MacCarthy har en egen nettside, www.hyperion.ie, med blant annet en liste over nyttige lenker.

midler for det første må sette seg godt inn i utlysningsteksten. Det er svært viktig at søknaden svarer akkurat på det utlysningsteksten ber om.

Videre må forskeren sette seg inn i hva som er gjort på feltet tidligere ettersom søknaden må representere noe nytt og gjerne spennende. Det må så komme klart frem hva som er målet med prosjektet, og hvorfor EU skal innvilge penger til akkurat dette formålet. Dr. Sean MacCarthy⁶ understreker dette ved å si at enhver søknad bør begynne med setningen "The aim of this proposal is to...".

Videre peker MacCarthy på at søkerne må forstå EU policy, forstå samfunnsbehov og bedrifters behov. Grunnen til dette er at et av de mest krevende punktene å skrive i en EU-søknad er avsnittet om *impact* eller samfunnsnytte. Her må det fremgå tydelig hvorfor akkurat dette prosjektet er samfunnsnyttig.

En annen krevende del av søknaden er implementeringdelen, og på dette punktet er det mange som får trekk. Det er dermed viktig å klargjøre i søknaden hva resultatene av prosjektet skal brukes til og hvordan den utviklede kunnskapen skal deles.

De som skal evaluere søknadene gjør dette etter overskriftene i "Guide for Applicants", og det kan derfor være lurt å følge denne som en mal når søknaden skrives, og ta i bruk de samme overskriftene.

Det bør videre fremgå av søknaden at man har en prosjektgruppe som har kompetanse på det aktuelle området og vise at man har erfaring med slike typer prosjekter eller at prosjektledelsen har dokumentert kompetanse som viser at de burde greie å styre et slikt prosjekt.

I søknaden bør det settes opp tydelige retningslinjer for hvordan hver arbeidspakke (work package, WP) skal se ut, og sette opp en konkret tidslinje for hver levering.

Til slutt bør man ha en tanke om hvor mye ressurser som kreves for å greie å levere det man i søknaden sier man skal levere (deliverables). Ettersom denne delen (del B) av søknaden blir omgjort til en kontrakt hvis søknaden blir innvilget må alle leveringer eller deliverables som er oppført gjennomføres. En måte å gjøre dette på er å lage hver WP store nok og langvarige nok til at man har tid og ressurser til å foreta en analyse innenfor hver WP. Dette vil gjøre arbeidet med sluttrapport lettere. Denne skal være en sammenstilling av alle del-leveringene innenfor de ulike WP. Samtidig er det vanlig på dette tidspunktet i prosjektet å nærme seg slutten på både tid og penger, som innebærer at man ikke har mulighet til å foreta analyser av alle del-leveringene simultant med at man skriver sluttrapporten. Følgelig er færre WP å anbefale heller enn flere slik at man har mulighet til å skrive en god analytisk sluttrapport, og dermed få mest mulig ut av det datamaterialet som er samlet inn i løpet av prosjektet.

I tillegg finnes det en del tips til hvordan selve søknaden bør skrives på Forskningsrådets hjemmesider: <http://www.forskningsradet.no/no/Nyhetsbrevbrosjyrer/1138882197340>

⁶ Sean MacCarthy holder kurs om søknadsskriving innenfor EUs 7. rammeprogram på vegne av Forskningsrådet og har lang erfaring med å evaluere søknader for Kommisjonen.

3.3 utfordringer

I denne delen vil jeg peke på tre utfordringer knyttet EU-prosjekter: forskningsadministrativ støtte, økonomiskadministrativ støtte og utfordringer for stipendiater knyttet til EU-prosjekter.

Flere som har vært prosjektleder på EU-prosjekt ved UV-fakultet peker på at man mangler infrastrukturen for EU-prosjekter ved UiO og ved UV. utfordringen er flere og en av disse dreier seg om behovet for et større støtteapparat på fakultetene i form av forskningskonsulenter som kan bidra i søknadsprosessen. Videre er det for få seniorforskere som har bygget opp relevant erfaring.

En annen utfordring er ressurser som kan bidra med budsjettutforming, -oppfølging og økonomistyring. Dette er punkt som oppfattes som vanskelige for prosjektleder ettersom vedkommende er ansvarlig for å holde budsjett uten å ha tilgang til all nødvendig informasjon som for eksempel lønnskostnader eller fortløpende oversikter over hvor mye som er brukt på prosjektet, og hvor mye som er igjen til disposisjon. I tillegg oppfattes det som vanskelig for prosjektleder å etterprøve at alle fakturaer og reiseregninger relatert til prosjektet er postert riktig. Disse tingene fører til at EUs krav om høy grad av presisjon i rapporteringen er vanskelig å oppfylle, og til mye frustrasjon hos prosjektleder.

Ved EU-prosjekter tildeles man en rammebevilgning som disponeres slik at oppgavene løses. Ved enkelte prosjekter innebærer dette at det opprettes treårige stipendiatstillinger tilknyttet prosjektet, som vil si at stipendiatene ikke har arbeidspålikt ved siden av arbeidet med avhandlingen sin. På slike prosjekter er imidlertid realiteten en helt annen. Stipendiater knyttet til prosjekt vil sannsynligvis bruke minst 25 % av tiden sin på pliktarbeid i form av arbeid på prosjektet i tillegg til at de skal skrive avhandlingen sin. Hvis det ønskelig fra fakultetet eller instituttene sin side at slike prosjekter genererer stipendiatstillinger, oppfordres det også til å innvilge ressurser til disse stipendiatene etter at prosjektperioden er ferdig slik at de får noe bedre tid til å ferdigstille doktorgradsarbeidet sitt.

Vedlegg 1: Oversikt over partnere

Prosjekter ved ILS

Partnere i S-TEAM, Science Teacher Education Advanced Method

Danmark: Aarhus universitet, Københavns universitet

Estland: Tallinn University

Finland: Jyväskylä Yliopisto, Helsingin Yliopisto, Åbo akademi

Frankrike: Centre national de la recherche scientifique, Université Pierre Mendès, Université Rennes 2-Haute Bretagne

Israel: Technion - Israel institute of technology

Kypros: AS Cyprus College Limited

Litauen: Kauno Technologijos Universitetas, Vilniaus pedagoginis universitetas

Norge: **NTNU (koordinator)**, Universitetet i Oslo

Spania: Universidade de Santiago de compostela

Storbritannia: University of Bristol, University of Leeds, University of Strathclyde,

Sverige: Mälardalens Högskola

Tsjekkiske republikk: Jihoceska Univerzita V Ceskych Bude Jovicich

Tyrkia: Hacettepe Universitesi, Gazi universitesi

Tyskland: Friedrich-Schiller-universitaet Jena, Leibnitz – Institut für die pädagogik der naturwissenschaften an der Universität Kiel.

Partnere i Mind the Gap: learning, teaching, research and policy in inquiry-based science education

Danmark: Københavns universitet

Frankrike: Centre National de la Recherche Scientifique, Université Rennes 2-Haute Bretagne

Norge: **Universitetet i Oslo (koordinator)**

Spania: Universidade de Santiago de compostela

Storbritannia: University of Bristol

Tyskland: Friedrich-Schiller-Universität Jena, Leibnitz – Institut für die pädagogik der naturwissenschaften an der Universität Kiel.

Ungarn: Kutató Tanárképző Országos Széchenyi

Partnere i InnoMathEd, Innovation in Mathematics Education on European Level

Bulgaria: Bulgarian Academy of Sciences Institute of Mathematics and Informatics

Kypros: University of Cyprus

Norge: University of Oslo

Storbritannia: University of Cambridge

Tjekkia: University of South Bohemia

Tyskland: **University of Augsburg (koordinator)**, University of Bayreuth, Projekt bildung institute GmbH & Co. KG, Deutsches Schulamt – German School Board Bolzano, Tyrolean Education Service (TiBS)

Prosjekter ved InterMedia

Partnere i GRIG, Guild for mixed reality integrators & generators

Belgia: FoAM, NADINE

Sverige: The Interactive Insitute

Norge: InterMedia

Slovenia: KIBLA

Østerrike: Time's Up

Partnere i KP-Lab, Knowledge-practices Laboratory

Bulgaria: Tehnicheski Universitet Sofia

Finland: **Helsingin Yliopisto (koordinator)**, Poyry Forest Industry Oy, Evtek-ammattikorkeakoulu

Frankrike: Université Paris-sud, Solgic S.A., Institut national polytechnique de Tolouse

Hellas: Foundation for research and techonolgy, Tessera Multimedia S.A.

Israel: Radvision LTD, The Hebrew University of Jerusalem

Italia: Scienter societa consortile a responsabilita limitata, Universita Degli Studi Di Genova

Nederland: Universiteit Utrecht

Norge: Universitetet i Oslo

Slovakia: Technicka Univerzita V Kosiciach

Sveits: Université de Neuchatel

Sverige: Skelleftea kommun, Karolinska institutet

Tjekkia: Vysoka Skola Ekonomicka V Praze

Ungarn: Eotvos Lorand Tudomanyegyetem

Østerrike: FF OO Forschungs &Entwicklungs GMBH

Partnere i SCY, Sciences Created by You

Canada: The Governing Council of the University of Toronto

Estland: Tartu Ulikool

Frankrike: université Joseph Fourier Grenoble 1

Kypros: University of Cyprus

Nederland: **Universiteit Twente (koordinator)**, Stichting Technasium, De Praktijk, Natuurwetenschappelijk Onderwijs V.O.F.

Norge: Enovate AS, Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo

Tyskland: Universitaet Duisburg-Essen, Fraunhofer-Gesellschaft zur foerderung der angewandten forschung E.V.

Partnere i EUD-NET, User Development - Empowering people to flexibly employ advanced information and communication technology

Italia: **Consiglio nazionale delle ricerche (koordinator)**, Universita degli studi de bari, Telecom Italia SPA, Universita degli studidi brescia,

Nederland: Philips electronics nederland B.V.,

Storbritannia: The chancellor, masters and scholars of the university of Cambridge, University of Manchester Institute of science and technology

Norge: Universitetet i Oslo,

Frankrike: Think3, Université de Paris XI Paris-sud, Centre d'études de la navigation aeriene, Université Paul Sabatier,

Sverige: IT Blekinge,

Tyskland: Siemens Business Services GMBH & Co. OHG, Fraunhofer gesellschaft zur foerderung der angewandten forschung e.v., Universitaet Paderborn,

Partnere i CALIBRATE, Calibrating eLearning in Schools

Belgia: **EUN Partnership (koordinator)**, Flemish Ministry of Education, Sun Microsystems,

Estland: Tallinn University, Tiger Leap Foundation

Finland: TAIK

Litauen: Centre of Informaion Technology for Education

Norge: Universitetet i Oslo

Polen: Polish Ministry of Education, AGH University of Science & Technology

Slovenia: University of Ljubljana

Tjekkia: House of International Services of MoEYS, Tovek,

Ungarn: University of Budapest, SZTAKI, Apertus

Østerrike: Bundersministerium für Bildung, Wissenschaft und Kultur

Partnere i Kaleidoscope – concepts and methods for exploring the future of learning with digital technologies.

Belgia: Université de Liege, Université catholique de Louvain, Camporosso, ATIT BVBA,

Bulgaria: Sodiiski universitet "Sveti kliment ohridski"

Canada: Télé-université

Danmark: Aalborg universitet, Handelshoejskolen i Aarhus, Lego system A/S

Finland: Teknillinen korkeakoulu, Jyvaeskylaen yliopisto, Oulun Yliopisto,

Frankrike: **Fist SA – France innovation scientifique et transfert (koordinator)**, Centre national de la recherche scientifique, Université Paris 7 Denis Diderot, Insitut national polytechnique de Grenoble, Groupe des ecoles des telecommunications, Université Rene Descartes, Université des sciences et technologies de Lille – Lille I, Université Pierre Mendès France, université Joesph Fourier Grenoble 1,

Conception realisation edition developpement multimedia - CREDM, Université Sendhal Grenoble 3, université du maine: le Mans,

Hellas: Research academic computer technology institute, National and kapodistrian university of Athens, University of patras, Aristotle University of Thessaloniki, University of Aegean,

Irland: The provost fellowship & scholars of the college of hte holy and undivided trinity of queen Elizabeth, University of limerick,

Italia: Scinter societa consortile a responsabilita limitata, centro di ricerca in matematica pura ed applicata – consorzio, Consiglio nazionale delle ricerche, universita degli studi di siena, universita degli studi di salerno.

Kypros: University of Cyprus

Latvia: Rigas tehniksa universitate,

Nederland: Universiteit Utrecht, Stichting hogeschool van utrecht, Universiteit van Amsterdam, Univeristeit twente,

Norge: **Universitetet i Oslo (Scientific director 2007-2008)**, Universitetet i Bergen

Portugal: Insituto superior de engenharia de coimbra, CNOTINFOR – centro de novas tecnologias da informacao limitada, Universidade de tras-os-montes e alto douro, universidade catolica portuguesa, INESC ID – Instituto de engenharia de sistemas e computadores: investigacao e desenvolvimento em Lisboa, Faculdade de engenharia da universade do porto

Romania: Universitatea tehnica cluj- napoca

Slovakia: univerzita komenskeho V Bratislave

Spania: Fundacio per a la universitat oberta de catalunya, universitat de Barcelona, Atos origin sociedad anonima espanola, universidad de valladolid, universidad naccional de educacion a distancia

Storbritannia: University of Nottingham, University of Warwick, National endowment for science, technology and the arts, University of Bristol, Lancaster university, The University of Birmingham, , Insitute of Education – University of London, The Queens University of Belfast, Birkbeck college, the open university,

Sveits: Université de Lausanne, ecole polytechnique federale de Lausanne,

Sverige: Umeå universitet, Göteborgs universitet, Kungliga tekniska högskolan.

Taiwan: Tamkang university foundation

Tyskland: ICWE GMBH, Universitaet Duisburg-Essen – Standort Duisburg, Universitaet des saarlandes, Albert-Ludwigs-universitaet Freiburg, Universitaet zu Koeln, Medien in der bildung,

Ungarn: Magyar Tudomnyos Akademia – Filozofiai kutatointezet, Eotvos Lorand Tudomanyegyetem.

Østerrike: Donau-universitaet krems, universitaet graz.

Partnere i MUSTEL, Technology Enhanced Learning in Muesums

Irland: National University of Ireland, University of Limerick

Norge: Intermedia og Universitetet i Oslo,

Storbritannia: London Knowledge Lab

Sverige: Umeå universitet

Prosjekter ved ISP

Partnere i INTER Network. Intercultural education. Teacher training and school practice.

Frankrike: Université de la Reunion – Faculté des lettres et des Sciences Humaines.

Italia: Centro di Studi Interculturali – Dipartimento di Scienze dell’Educazione – Università degli Studi de Verona, Associazione Formazione e Ricerca Internazionale, Istituto Comprensivo Statale di Lugagnano di Sona.

Latvia: Latvijas Universitate.

Malta: Metis Co Ltd.

Nederland: International Association for Intercultural Education.

Norge: Universitetet I Oslo, Spikkestad skole

Polen: ECORYS Polska Spólka.

Portugal: Universidade do Porto, Escola Superior de Educacao Paula Frassinetti.

Slovenia: Education Research Institute

Spania: **Universidad Nacional de Educación a Distancia (koordinator)**, Universidad Complutense de Madrid, Consejo Superior de Investigacions Cientificas, Ministerio de Educación - Centro de Investigación y Documentación Educativa, Collegio de Educación Infantil “Rosa Chacel”, IES “Mar de ARAGON”, Fundación Hogar del Empleado.

Storbritannia: Nottingham Trent University, Radford Primary School.

Østerrike: Navreme Knowledge Development.

Partnere i Study of violence prevention in the education institution Kindergarden.

Belgia: Ecole Communale de et à Ecaussinnes, Université de Paix

Norge: Bergalléen barnehage, Universitetet i Norge

Polen: Pbuliczne Przedszkole Nr. 2

Sverige: Ängbybarnenes Förskolor, Ur och Skur Brastabacke ek för, Center for Nonviolent

Communication in Sweden

Tyskland: Förderverein Kinder, Jugend und Kultur Grenzach-Wyhlen e.V. , **Kontaktstelle für praxisorientierte Forschung (koordinator)**, Gemeindekindergarten Löwenzahn .

Partnere i INTER PROJECT a practical guide to implement intercultural

Latvia: Latvijas Universitate (ULE)

Norge: Universitetet i Oslo (UiO)

Portugal: Universidade do Porto (UOP)

Spania: **Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED) (koordinator)**, Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC), Universidad Complutense de Madrid, Universidad de Huelva,

Storbritannia: Nottingham University

Tjekkia: GLOEA & Charles University

Østerrike: NAVREME Knowledge Development

Partnere i ImpAct MDVI - Improving Participation in Activities for Children with MDVI

Irland: St Joseph`s Centre for the Visually Impaired.

Italia: Lega del Filo d`Oro ONLUS, Osimo.

Norge: Tambartun Kompetansesenter, Universitetet i Oslo

Portugal: Escola Superior de Educacao de Lisboa (Koordinator)

Storbritannia: The Royal Blind School, Skotland

Tjekkia: Gymnazium Obchodni Akademie a Obchodni skola pro zrakově postiženou mladež

Tyskland: Verband der Blinden- und Sehbehindertenpädagogen und -pädagoginnen, Würzburg.

Partnere i DSSI Project. Developing Distance Learning Strategies and Techniques for Training of Special Educators in the field of Innovation.

Norge: **Universitetet i Oslo (koordinator)**

Spania: Universitat Oberta de Catalunya

Storbritannia: De Montfort University, Department of Education, Bedford.

Partnere i Colleague – Collaborative Learning in Virtual Environments.

Belgia: Centre Europeen pour le management strategique des Universites

Norge: Universitetet i Oslo

Spania: **Universitat Oberta de Catalunya (koordinator)**

Storbritannia: De Montfort University, Open University

Prosjekter ved PFI

Partnere i prosjektet *Students as "journeymen" between communities of higher education and work*

Norge: Universitetet i Oslo

Polen: University of Gdansk

Sverige: **Linköping universitet (koordinator)**

Tyskland: Gerhard-Merkator Universität, Duisburg

Partnere i prosjektet *Follow-up on the Copenhagen process*

Norge: Universitetet i Oslo

Storbritannia: **The University of Warwick (koordinator)**

Tyskland: University of Bremen